

Fra Kreyszig, avsnitt 10.7

7] Funksjonen $f(x)$ er odde så Fourierrekka blir ei sinusrekke.

Ved å bruke formel 121 i Rottmann s. 144 (eller delvis integrasjon) finn vi

$$\begin{aligned} b_n &= \frac{2}{\pi} \int_0^\pi f(x) \sin nx \, dx = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi/2} x \sin nx \, dx \\ &= \frac{2}{\pi} \left[\frac{1}{n^2} \sin nx - \frac{x}{n} \cos nx \right]_0^{\pi/2} = \frac{2}{\pi} \left[\frac{1}{n^2} \sin \frac{n\pi}{2} - \frac{\pi}{2n} \cos \frac{n\pi}{2} \right]. \end{aligned}$$

Dette gir

$$\begin{aligned} b_{2m-1} &= \frac{2 \sin(m - \frac{1}{2})\pi}{\pi (2m-1)^2} = \frac{2(-1)^{m-1}}{\pi(2m-1)^2} \quad (m = 1, 2, 3, \dots) \\ b_{2m} &= \frac{2}{\pi} \left[-\frac{\pi \cos m\pi}{4m} \right] = \frac{(-1)^{m+1}}{2m} \quad (m = 1, 2, 3, \dots). \end{aligned}$$

Rekkeutviklinga blir derfor (merk at $(-1)^{m-1} = (-1)^{m+1}$):

$$\begin{aligned} f(x) &\sim \sum_{m=1}^{\infty} (-1)^{m+1} \left[\frac{2}{\pi(2m-1)^2} \sin(2m-1)x + \frac{1}{2m} \sin 2mx \right] \\ &= \frac{2}{\pi} \sin x + \frac{1}{2} \sin 2x - \frac{2}{9\pi} \sin 3x - \frac{1}{4} \sin 4x + \frac{2}{25\pi} \sin 5x + \dots \end{aligned}$$

Vi har altså

$$b_1 = \frac{2}{\pi}, \quad b_2 = \frac{1}{2}, \quad b_3 = -\frac{2}{9\pi}, \quad b_4 = -\frac{1}{4}, \quad b_5 = \frac{2}{25\pi}.$$

Kvadratfeilen får sitt minimum E_N^* for Fourierpolynomet $F_N(x) = \sum_{n=1}^N b_n \sin nx$.
Altså

$$\begin{aligned} F_1(x) &= \frac{2}{\pi} \sin x \\ F_2(x) &= \frac{2}{\pi} \sin x + \frac{1}{2} \sin 2x \\ F_3(x) &= \frac{2}{\pi} \sin x + \frac{1}{2} \sin 2x - \frac{2}{9\pi} \sin 3x \\ F_4(x) &= \frac{2}{\pi} \sin x + \frac{1}{2} \sin 2x - \frac{2}{9\pi} \sin 3x - \frac{1}{4} \sin 4x \\ F_5(x) &= \frac{2}{\pi} \sin x + \frac{1}{2} \sin 2x - \frac{2}{9\pi} \sin 3x - \frac{1}{4} \sin 4x + \frac{2}{25\pi} \sin 5x. \end{aligned}$$

Etter formel (6) i Kreyszig 10.7 har vi

$$E_N^* = \int_{-\pi}^{\pi} f(x)^2 dx - \pi \sum_{n=1}^N b_n^2.$$

Her er $\int_{-\pi}^{\pi} f(x)^2 dx = \int_{-\pi/2}^{\pi/2} x^2 dx = \pi^3/12$, og vi legg merke til at $E_{N+1}^* = E_N^* - \pi b_{N+1}^2$. Vi får

$$\begin{aligned} E_1^* &= \pi^3/12 - \pi b_1^2 \approx 1.311, & E_2^* &= E_1^* - \pi b_2^2 \approx 0.525, & E_3^* &= E_2^* - \pi b_3^2 \approx 0.509 \\ E_4^* &= E_3^* - \pi b_4^2 \approx 0.313, & E_5^* &= E_4^* - \pi b_5^2 \approx 0.311. \end{aligned}$$

11 Fra Kreyszig 10.2 oppgave 7 med fasit har vi

$$\begin{aligned} x^2 &= \frac{\pi^2}{3} - 4 \left(\cos x - \frac{1}{4} \cos 2x + \frac{1}{9} \cos 3x - \frac{1}{16} \cos 4x + \dots \right) \\ &= \frac{\pi^2}{3} + 4 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n^2} \cos nx, \quad -\pi \leq x \leq \pi. \end{aligned}$$

Parsevals identitet, Kreyszig 10.7 formel (8), gir da

$$\begin{aligned} 2 \left(\frac{\pi^2}{3} \right)^2 + \sum_{n=1}^{\infty} \left(4 \frac{(-1)^n}{n^2} \right)^2 &= \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} (x^2)^2 dx, \\ \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^4} &= \frac{1}{16} \left(2 \cdot \frac{\pi^4}{5} - 2 \cdot \frac{\pi^4}{9} \right) = \frac{\pi^4}{90} \quad (\approx 1.082). \end{aligned}$$

De fire første partialsummene er

$$S_1 = 1, \quad S_2 = S_1 + 1/2^4 \approx 1.063, \quad S_3 = S_2 + 1/3^4 \approx 1.075, \quad S_4 = S_3 + 1/4^4 \approx 1.079.$$

Fra Kreyszig, avsnitt 10.8

2 Vi skal bruke Fourierintegral til vise at

$$\int_0^{\infty} \frac{\sin w \cos wx}{w} dw = \begin{cases} \pi/2 & \text{hvis } 0 \leq x < 1 \\ \pi/4 & \text{hvis } x = 1 \\ 0 & \text{hvis } x > 1. \end{cases} \quad (*)$$

Av svaret ser vi at vi skal betrakte en jevn funksjon $f(x)$ som oppfyller $f(x) = \pi/2$ for $0 < x < 1$ og $f(x) = 0$ for $x > 1$. Fourierintegralet til $f(x)$ blir et cosinusintegral ((11) Kreyszig s. 562) der

$$A(w) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} f(x) \cos wx dx = \int_0^1 \cos wx dx = \frac{\sin wx}{w} \Big|_0^1 = \frac{\sin w}{w}.$$

Flgelig kan $f(x)$ representeres ved Forierintegralet

$$f(x) = \int_0^{\infty} \frac{\sin w}{w} \cos wx dw. \quad (1)$$

For $x = 1$ er $f(x)$ diskontinuerlig, og middelverdien av grenseverdien for $f(x)$ fra høyre (0) og venstre ($\pi/2$) er $\pi/4$. Dermed følger (*) av (1) og teoremet om Fourierintegral (Kreyszig s. 559).

- 15** Gitt $f(x) = \sin x$ for $0 < x < \pi$, 0 for $x > \pi$. Vi skal finne Fouriersinusintegralet til $f(x)$. Fra (12) Kreyszig s. 562 får vi, når vi bruker den trigonometriske formelen $2 \sin A \sin B = \cos(A - B) - \cos(A + B)$ (Rottmann s. 88),

$$\begin{aligned} B(w) &= \frac{2}{\pi} \int_0^\infty f(x) \sin wx \, dx = \frac{2}{\pi} \int_0^\pi \sin x \sin wx \, dx \\ &= \frac{1}{\pi} \int_0^\pi [\cos(1-w)x - \cos(1+w)x] \, dx = \frac{1}{\pi} \left[\frac{\sin(1-w)x}{1-w} - \frac{\sin(1+w)x}{1+w} \right]_0^\pi \\ &= \frac{1}{\pi} \left[\frac{\sin(1-w)\pi}{1-w} - \frac{\sin(1+w)\pi}{1+w} \right] = \frac{1}{\pi} \left[\frac{\sin \pi w}{1-w} + \frac{\sin \pi w}{1+w} \right] = \frac{2 \sin \pi w}{\pi(1-w^2)} \end{aligned}$$

idet $\sin(1-w)\pi = \sin(\pi - \pi w) = \sin \pi w$ og $\sin(1+w)\pi = \sin(\pi w + \pi) = -\sin \pi w$.

Dermed blir Fouriersinusintegralet ((13) Kreyszig s. 562)

$$f(x) = \frac{2}{\pi} \int_0^\infty \frac{\sin \pi w}{1-w^2} \sin wx \, dw$$

dvs.

$$\int_0^\infty \frac{\sin \pi w}{1-w^2} \sin wx \, dw = \begin{cases} \pi(\sin x)/2 & \text{for } 0 \leq x \leq \pi \\ 0 & \text{for } x > \pi. \end{cases}$$

Fra Kreyszig, avsnitt 10.10

- 7** Vi skal finne den Fouriertransformerte av

$$f(x) = \begin{cases} xe^{-x} & \text{for } x > 0, \\ 0 & \text{for } x < 0 \end{cases}$$

Ved bruk av definisjonen av Fouriertransformasjonen (ligning (6), side 570 i Kreyszig(8. utg.)) og delvis integrasjon finner vi

$$\begin{aligned} \hat{f}(w) &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^\infty f(x) e^{-iwx} \, dx = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_0^\infty xe^{-x} e^{-iwx} \, dx \\ &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \left[\frac{1}{-1-iw} xe^{-(1+iw)x} - \frac{1}{(-1-iw)^2} e^{-(1+iw)x} \right]_0^\infty = \frac{1}{\sqrt{2\pi}(1+iw)^2}. \end{aligned}$$

Kommentar til innsetting av grensene i utregningen over:

$$xe^{-x} e^{-iwx} = xe^{-x} (\cos \omega x - i \sin \omega x) \xrightarrow{x \rightarrow \infty} 0,$$

idet $xe^{-x} = x/e^x \rightarrow 0$ og $\sin \omega x$ og $\cos \omega x$ er begrenset.

10 Gitt $f(x) = |x|$ for $|x| < 1$, 0 for $|x| > 1$. Vi søker den Fouriertransformerte til $f(x)$.

$$\begin{aligned} \mathcal{F}\{f(x)\} &= \hat{f}(w) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} f(x)e^{-iwx} dx = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-1}^1 |x|e^{-iwx} dx \\ &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-1}^1 |x|(\cos wx - i \sin wx) dx \\ &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-1}^1 \left(\underbrace{|x| \cos wx}_{\text{jevn funksjon}} - i \underbrace{|x| \sin wx}_{\text{odde funksjon}} \right) dx = \frac{2}{\sqrt{2\pi}} \int_0^1 x \cos wx dx \\ &= \sqrt{\frac{2}{\pi}} \left[x \frac{\sin wx}{w} + \frac{\cos wx}{w^2} \right]_0^1 = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \left[\frac{\sin w}{w} + \frac{\cos w - 1}{w^2} \right] \end{aligned}$$

Alternativt kan vi innføre $|x| = x$ for $x > 0$, $|x| = -x$ for $x < 0$:

$$\hat{f}(w) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-1}^1 |x|e^{-iwx} dx = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \left[\int_{-1}^0 (-x)e^{-iwx} dx + \int_0^1 xe^{-iwx} dx \right] = \dots$$

Et alternativt svar (som fers ved delvis integrasjon av eksponentialfunksjon) er:

$$\hat{f}(w) = \frac{-1}{w^2} + \left(\frac{1}{w^2} - \frac{1}{iw} \right) \cosh(iw)$$

Fra SIF5013 mai 2000

3 a)

$$\begin{aligned} & x = 0 : \\ & \frac{\sinh \pi}{\pi} \left[\frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{1+n^2} \right] = f(0) = 1 \Rightarrow \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{1+n^2} = \frac{\pi}{2 \sinh \pi} - \frac{1}{2} \\ & x = \pi : \\ & \frac{2 \sinh \pi}{\pi} \left[\frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{1+n^2} (-1)^n \right] = \frac{f(\pi+0) + f(\pi-0)}{2} = \frac{e^\pi + e^{-\pi}}{2} = \cosh \pi \\ \text{Følgelig: } & \frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{2n}}{1+n^2} = \frac{\pi}{2 \sinh \pi} \cdot \cosh \pi \quad \text{dvs.} \quad \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{1+n^2} = \frac{\pi \cosh \pi}{2 \sinh \pi} - \frac{1}{2} \end{aligned}$$

b)

Invers Fouriertransformert: $\frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} \sqrt{\frac{2}{\pi}} \frac{\cos(\pi w/2)}{1-w^2} e^{iwx} dw = f(x)$ for alle x

$$x = 0 : \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\cos(\pi w/2)}{1-w^2} dw = f(0) = 1 \quad \text{dvs.} \quad \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\cos(\pi w/2)}{1-w^2} dw = \pi$$

$$x = \pi/2 : \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\cos(\pi w/2)}{1-w^2} e^{i\pi w/2} dw = f(\pi/2) = 0$$

Eulers formel gir $\int_{-\infty}^{\infty} \frac{\cos(\pi w/2)}{1-w^2} \cos \frac{\pi w}{2} + i \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\cos(\pi w/2)}{1-w^2} \sin \frac{\pi w}{2} dw = 0$

og følgelig: $\int_{-\infty}^{\infty} \frac{\cos^2(\pi w/2)}{1-w^2} dw = 0$

Fra SIF5016 desember 2000

1 Fra den komplekse Fourierrekka kan vi finne den vanlige Fourierrekka,

$$\begin{aligned} f(x) &\sim \frac{\sinh \pi}{\pi} \left[\sum_{n=-1}^{-\infty} (-1)^n \frac{1+in}{1+n^2} e^{inx} + 1 + \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{1+in}{1+n^2} e^{inx} \right] \\ &= \frac{\sinh \pi}{\pi} \left[\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{1-in}{1+(-n)^2} e^{-inx} + 1 + \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{1+in}{1+n^2} e^{inx} \right] \\ &= \frac{\sinh \pi}{\pi} \left[1 + \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{(1-in)e^{-inx} + (1+in)e^{inx}}{1+n^2} \right] \\ &= \frac{2 \sinh \pi}{\pi} \left[\frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{1+n^2} (\cos nx - n \sin nx) \right] \end{aligned}$$

Setter inn $x = 0$:

$$1 = \frac{2 \sinh \pi}{\pi} \left[\frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{1+n^2} (1-0) \right] \quad \text{som gir} \quad \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{1+n^2} = \frac{\pi}{2 \sinh \pi} - \frac{1}{2}$$

Setter inn $x = \pi$ og bruker at $\lim_{x \rightarrow \pi^-} f(x) = e^\pi$, $\lim_{x \rightarrow \pi^+} f(x) = e^{-\pi}$:

$$\frac{e^\pi + e^{-\pi}}{2} = \frac{2 \sinh \pi}{\pi} \left[\frac{1}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{1+n^2} \cdot (-1)^n \right] \quad \text{som gir} \quad \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{1+n^2} = \frac{\pi \cosh \pi}{2 \sinh \pi} - \frac{1}{2}$$